

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Francya. — Belgia. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Rosya. — Turcya. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 7. listopada. Dnia 8. listopada 1851 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu, i będzie rozestany LXVI. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa, a mianowicie we wszystkich wydaniach.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 236. Rozporządzenie ministra wyznań religijnych i nauk publicznych z d. 26. października 1851, którem uchylają się niektóre wątpliwości względem wykładu i zastosowania paragrafów w przepisach z d. 4. października 1851, (dziennik ustaw państwa liczba 380 i 381).

Nr. 237. Dekret ministerstwa finansów z d. 3. listopada 1851, którym się publikuje postępowanie z wylosowanymi dnia 3. listopada 1851 w seryi 470 czesko-stanowemi i niższo-austriacko-stanowemi eraryalnemi obligacyami po 4 procent.

Z ogłoszonych w roku 1851 zeszytów powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa, wydano dnia 5. listopada 1851, i rozestano teraz XXXVI., tudzież XLIII. zeszyt, zaległy jeszcze tylko w romańsko-niemieckiem podwójnem wydaniu.

Z ogłoszonych w roku 1850 zeszytów powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa wydano i rozestano zeszyt LXXXVIII. w halicko-rusko-niemieckiem podwójnem wydaniu dnia 5. listopada 1851; — zeszyt LXXXVI. w polsko-halicko-rusko-kroacko- i serbsko-niemieckiem podwójnem wydaniu dnia 8. listopada 1851; zeszyt CXXXV. w polsko- i halicko-rusko-niemieckiem podwójnem wydaniu dnia 8. listopada 1851, tudzież zeszyt CLXV. w madjarsko-niemieckiem podwójnem wydaniu dnia 8. listopada 1851.

Sprawy krajowe.

(Litogr. „koresp. austr.“ o nowej ustawie o taksach i należnościach.)

Wiedeń, 7. listopada. Nowa ustawa o taksach i należnościach datowana jest, jak wiadomo, z dnia 9. lutego 1850, i od owego datum pobierają się taksy sądowe i tabularne, równie jak i wszystkie inne należności sądowe według postanowień tej ustawy. Ale jeszcze z dawniejszego czasu zaległe są liczne należności. Aby przyspieszyć wyegzekwowanie tych zaległości w sposób ile możności pojedynczy, wyszło ces. rozporządzenie z dnia 7. października r. b. zawierające następujące główne postanowienia:

Należności w mowie będące dzielą się na dwie kategorie; na takie, które przypadają byłym jurysdatorom komunalnym i patrymonialnym, i inne przypadające skarbowi państwa.

Należności pierwszej kategorii, o ile zaległe są nie dłużej niż trzy lata od 7. września 1848, to jest od owego dnia, kiedy wyrzeczono zasadę uwolnienia od ciężarów gruntowych, egzekwowane być mają przez c. k. sądy okręgowe według przepisów istniejących. Przytem mają być obrane te sądy okręgowe, które objęły niepodzielne księgi pomocnicze, rejestra i prenotacye. Tym końcem należy podać spis zaległych należności najdalej do 18. maja 1852 i wykazać prawo poboru. Wykaz ma być należycie i dokładnie opatrzony wszystkimi datami, które do egzekwowania niezbędnie są potrzebne.

Jeżeli powstają zarzuty przeciw słuszności żądanych należności, tedy te wątpliwości należy uchylić zapomocą wysłuchania administracyi miejskiej lub wiejskiej. Jeżeli żadne niezachodzą wątpliwości, natenczas, gdy tego potrzeba, następuje pobór w drodze egzekucyi.

Mający prawo do poboru mają wymienić osobę mieszkającą w siedzibie sądu okręgowego, której za odpowiednem zakwitowaniem doręcza się wyegzekwowane należności. Ta procedura niemoże być zastosowaną do należności, które dłużej jak trzy lata od 7. września 1848 są zaległe, w takim bowiem razie pozostaje stronom interesowanym tylko droga prawa do wyegzekwowania, wyjawszy, jeżeli zwłoka pochodzi z wykazanego pozwolenia spłaty w ratach.

Ze względu na ową drugą kategorię należności sądowych, któ-

re przez byłe władze patrymonialne pobierane być miały na rachunek skarbu państwa, rozporządzono, aby powyższe władze doręczyły sądowi okręgowemu wykaz dokładny i zupełny; w przeciwnym razie od nich żądana będzie spłata zaległych należności, naturalnie za regresem od stron do spłaty obowiązanych. Sędzia okręgowy ma także podpisać noty taxalne i przesłać je urzędowi podatkowemu do egzekwowania. Urząd podatkowy ma przesłać kopię noty taksalnej stronie z wezwaniem zapłaty w przeciągu 8 dni. Jeżeli się temu wezwaniu nie stanie zadość, natedy oryginalna taksa ma być oddana sądowi okręgowemu, który w drodze egzekucyi należność odbiera. Jeżeli niemożna odebrać należności z przyczyny niemożności wypłaty ze strony dłużnika, natedy sąd okręgowy zakomunikować ma tę okoliczność urzędowi podatkowemu wraz z wykazem bezskutecznej egzekucyi. Pozycyę niemożną być wyegzekwowanemi ma urząd podatkowy donieść okręgowej władzy finansowej, a ta krajowej dyrekcji finansów do wykreślenia.

Przy znacznej liczbie w mowie będących należności i przy wielkości sum, jakie wynoszą, osiągnięto to rozporządzenie cel podwójny, otwierając w obecnej chwili dość obfite źródło poboru tak dla byłych władz patrymonialnych jak i dla skarbu państwa.

(Lit. kor. austr.)

(Projekt nowej ustawy giełdowej. — Szerząca się po wielkich miastach rozwiąłość. — Wylewy wody. — Dr. Wurzbach.)

Wiedeń, 6. listopada. Projekt nowej ustawy giełdowej postanawia, jak donosi *Reichszeitung*, że załatwienie sprawy giełdowej czy za pośrednictwem senszala lub ajenta giełdowego, czy nie, bądź na giełdzie, bądź poza giełdą uskutecznione, niewywiera żadnego wpływu na jej prawomocność. Przeciwnie zaś interes zrobiony na giełdzie za pośrednictwem zaprzysiężonego senszala nadaje prawo żądać po upływie terminu wyznaczonego do wypłaty złożenia kwoty lub dyferencyi waluty. Spory tego rodzaju należą do izby giełdowej; wszelako jeżeli obadwa kontrahenci wyraźnie co innego naprzód ułożyli, natenczas ma być na podstawie asygnacyi giełdowej dozwolona egzekucya sądowa przeciw opieszalej stronie w przeciągu 24 godzin. Sprawy giełdowe dzielą się w ogóle na sprawy dzienne i terminowe; pierwsze muszą być załatwione trzeciego dnia, jeżeli idzie o towary; przy ostatnich zaś muszą partye wyznaczyć dzień na to; w razie wątpliwości przypuszcza się, że sprawa została załatwiona jako dzienna. Oprócz tego zawiera jeszcze wspomniany projekt postanowienia względem toku spraw izby giełdowej jako też względem obowiązków urzędników, agentów i senszali.

— W gazecie wychodzącej w Gracu czytamy następującą korespondencję z Wiednia: Nieprzyjaciele społeczeństwa wiedzieli dobrze co robią, kiedy starali się podkopać główne podstawy jego, to jest religię i familie. Ludzie ci obudzali najsilniejszą namiętność, t. j. zmysłowość, aby obalić familie, a kazania ich znajdowały aż nadto licznych słuchaczy. W wielkich miastach Europy wzmaga się rozwiąłość coraz bardziej, i szerzy się już nawet po wsiach. Temu trzeba zapobiedz stanowczo, albowiem nic nad to niezatapia bardziej uczucia moralności mas, nie nie powiększa bardziej braku wychowania, i nieprzygotowuje więcej społeczeństwa do krwawych rewolucyi, do upadku. W niektórych miejscach poznano już to niebezpieczeństwo, i użyto silnych środków zaradczych, jak np. w Wiedniu, gdzie władze starają się z wszelką surowością przytłumić rozwiąłość. Wszelako potrzeba jeszcze, aby i po wsiach uczyniono to samo, gdzie występek ten mocno się już zakorzenił. Również potrzebuja także szkoły jak najsilniejszej pomocy. Przełożeni gmin mogą w tym względzie położyć wielkie zasługi.

— Niszczące wylewy wody w południowych częściach monarchyi trwają ciągle jeszcze. Komunikacye w Krainie są po największej części pozamykane, co bez wątpienia wyrze niemiły wpływ na plan podróży Jego Cesarzew. Mości W. księcia Konstantego. W Wenecyańskiem sroży się to nieszczęście najbardziej; most na rzece Tagliamento został zerwany, a stacya kolei żelaznej w Wicency była całkiem zalana.

— Przełożony administracyjnej biblioteki w c. k. ministerstwie spraw wewnętrznych, Dr. Konstanty Wurzbach otrzymał za napisanie dzieła: *Polnische Sprichwörter* od Jego Mości króla pruskiego medal dla umiejętności wraz z pochlebny, własnoręcznym pismem króla, które mu doręczył król. pruski ambasador przy ces. austr. dworze.

— Wysokie ministerium nauk przygotowało już przemianę wszystkich gimnazyalnych programów w niemiecko-austriackich krajach koronnych na programy gimnazyów pruskich. (L. k. a.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 7. listopada. Nakazana na cześć Jego Cesarzew. Mości W. księcia Konstantego parada wojskowa odbyła się dziś zrana o god. 11. Dostojny gość wystąpił w uniformie pułkownika noszącego Imię jego pułku piechoty przy boku Monarchy. Jego dostojna małżonka przypatrywała się tej paradzie z powozu w towarzystwie Jój c. k. Arcyksiężniczki Zofii. Jego Ces. Mość, obecni tu Arcyksiężęta i znaczna część jeneralicji byli ozdobieni ces. rosyjsk. orderami; wszyscy niepełniący służby jenerałowie znajdowali się przy boku Cesarza. Podczas lustrowania wojsk grano hymn ludu. Znaczna część ludności wyruszyła na plac parady i otoczyła szerokim wieńcem wojsko, które w końcu defilowało przed Monarchą i Jego dostojnym Gościem. Po paradzie odjechał Jego Ces. Mość i Wielki książę do Burgu. Paradzie tej sprzyjała najpiękniejsza pogoda, a ludność witała wysokie Państwo podczas przejazdu z najgłębszym uszanowaniem.

— Ze strony c. k. austriackiego rządu zostały przyjęte punktuacye względem zawarcia przymierza pocztowego między Francją i niem. austriackim związkiem pocztowym. Niepodlega żadnej wątpliwości, że ratyfikacya nastąpi także ze strony reszty sprzymierzonych rządów, i że w takim razie postanowienia traktatu wejdą już w moc obowiązującą z pierwszym styczniem roku 1852.

— Jego Ces. Mość zezwolił najlaskawiej na wyprawienie balu maskowego na korzyść towarzystwa udzielającego pensye artystom w c. k. salach reutowych. Bal ten odbędzie się w niedzielę 23go bież. mies.

— Ma się tu utworzyć towarzystwo dla uwalniania z aresztu tych osób, które za długi uwięzione zostały. Podług przedłożonych rządowi statutów ma być w każdym razie powzięta osobna uchwała, a członkowie będą obowiązani składać pewne datki. Uwolnieni dłużnicy będą potem obowiązani wypłacić się towarzystwu.

— Torzące się między Austrią i Sardynią układy względem połączenia kolei żelaznych postąpiły już tak dalece, że można już przystąpić do układania pojedynczych punktów. Jak słychać będzie ciągnąć się kolej z Abiategrasso przez Vigevano do Mediolanu. — Ugoda ta ma być razem z traktatem handlowym przedłożona izbom plemionkim.

— Stojące w Holsztynie c. k. wojska austriackie zajęły już swoje kwatery zimowe. Stacje rozłożone są po całym kraju; skrzydlowemi stacyami są Hamburg i Altona nad Elbą z jednej, a Rendsburg nad rzeką Eider z drugiej strony. Podług listów prywatnych panuje jak najlepsza harmonia między ludnością tamtejszą i wojskiem, i z żadnej strony niezaszły jeszcze skargi. Oficerowie bywają ciągle po kolei przyjmowani jako goście w znaczniejszych domach.

(Lit. koresp. austr.)

— Możemy teraz donieść — pisze *lit. koresp. austr.*, że nowa taryfa cłowa otrzymała po zaciągnięciu zdania rady państwa najwyższą sankcyę cesarską. Czas rzeczywistego jej zaprowadzenia będzie nieco później oznaczony. Krok ten uważamy za jeden z najważniejszych i najdonioślejszych w publicznem życiu naszym, a to tem bardziej w chwili nastąpić mającej na nowych zasadach regulacyi stosunków niemieckiego stowarzyszenia handlowego.

Ameryka.

(Wiadomości z San-Domingo, z Rio Janeiro i z Chili.)

Według najnowszych wiadomości z San-Domingo przez Stany zjednoczone, powrócił Baez, prezydent republiki dominikańskiej zabawiwszy kilka miesięcy w Arzua, z swoją familią dnia 6. września do stolicy, gdzie go przyjęto z wielkim entuzjazmem.

W Porto Plata panowało dnia 16. września wielkie wzburzenie z przyczyny przygotowań nieprzyjacielskich cesarza Soulouque przeciw San-Domingo.

Naczelný dowódzca na północnej granicy dominikańskiej żądał wzmocnienia wojsk, a naczelný jenerał armii Satanna, kazał dać natychmiast ognia z dział na alarm i powołał ludność do broni. Opuścił Santagio dnia 15. a nazajutrz miał stanąć w Guagavini, głównej kwatrze Dominikanów z 10,000 wojska. Zapewniają, że konsulowie francuski i angielski zaprotowali w gorących słowach przeciw zamiarom cesarza Soulouque i że te protestacye zniewolili go powrócić z Kap do Port-au-Prince; ale potem wyruszył z tego miasta na północ i według ostatnich wiadomości znajdował się w Gonaives. — Konsul angielski chciał, aby blokowano porta hajtyjskie, ale konsul francuski niechęć jąc się tej ostateczności, zaproponował aby poprzednio wydano protestacyę.

Dzienniki z Nowego-Yorku donoszą na podstawie listów otrzymanych tam z Rio-Janeiro, że jenerał Oribe, naczelný armii w Buenos-Ayres w republice wschodniej, został pobity przez jenerała Garzon nad rzeką Negro. Oribe stracił w bitwie znaczną część konnicy i prawie wszystkie swoje bagaże. Jenerał Urquiza odstąpił jenerałowi Garzon dowództwo i udał się do Entre-Rios dla umówienia się z prezydentem republiki Paraguay przed rozpoczęciem operacyi na południu od rzeki Negro. — W Kanadzie już jest mianowane nowe ministeryum.

Listy z Callao z dnia 20. września donoszą, że rewolucya wybuchła w Chili, przyczem się największa część wojska oświadczyła za jenerałem Santa Cruz, jako za prezydentem. Coquimbo i inne miasta są w ręku nowego stronnictwa i największy nieład panuje w całym kraju. (Ind.)

Francya.

Paryż, 5. listopada. Wiadome jest przyjęcie, jakiego doznał projekt zniesienia ustawy wyborowej w zgromadzeniu narodowem i że propozycya uznania nagłości została odrzuconą. Powiedzieliśmy wczoraj, że z tego odrzucenia niemożna jeszcze wnosić na ostateczną decyzję względem tej ustawy i dziś już następczą się niektóre dość wybitne fakta utwierdzające wątpliwość w tym względzie. — Przedewszystkiem zważyć należy, że prezydent teraz według swego zwyczaju postępować będzie z jaknajwiększym umiarkowaniem. Powiadają o nim i prawie w jego imieniu, że się poddaje naprzód decyzji zgromadzenia narodowego i że ją przyjmie bezwarunkowo. — Odrzucenie uznania nagłości pociąga za sobą jak się zdaje, odesłanie projektu ustawy do rady stanu, owoż jeden z korespondentów dziennika *Independance Belge* donosi, że jeżeli ten wniosek — co bardzo jest prawdopodobnem — przedłożony będzie formalnie zgromadzeniu narodowemu, ministeryum do niego przystąpi. Gabinet zresztą niebędzie miał powodu opierać się temu, ponieważ na każdy sposób zyska na czasie i podczas gdy się toczyć będzie polemika nad tym przedmiotem, opinia publiczna mniej się zajmować będzie innemi kandydaturami do prezydentury.

Oprócz tego ma prezydent zawsze za sobą żywioł, który mu służył wysmientcie, to jest niejedność większości. Dopóki zgromadzenie narodowe niebyło zebrane, dopóty rozprawiano wiele o jedności, o zgodzie wszystkich odcieni partyi porządku. Zdawało się, że w największej zgodzie utrzymują politykę zachowaną od trzech lat, i meżów, w których większość głównie była uosobniona. Ale zaledwie upłynęło dwadzieścia cztery godzin od czasu zebrania się zgromadzenia narodowego, a już się zaczynają niesnaski. Przy dzisiejszym wyborze biura zgromadzenia narodowego, większość niepotwierdziła panów Peupin i Bérard na posadach sekretarzy, jako zwolenników pałacu Elysée. Przy pierwszym tajnem głosowaniu nie wybrano tych panów powtórnie. Wątpliwem jest czyli wybrani zostaną jutro.

Przy organizacyi biur wykluczono także dla tych samych przyczyn prezydenta i sekretarzy; ze wszystkich stronników pałacu Elysée zatrzymano tylko panów Fould i Baroche. Nakoniec inny fakt jeszcze ważniejszy i niedouwierzenia. Pan Leon Faucher dzielny obrońca ustawy wyborowej z dnia 31. maja, który dla tego samego zdawał się pewnym kandydatem wszystkich odcieni większości na posadę jednego z wice-prezydentów, którą już raz zajmował, niemógł zjednać sobie głosów legitymistów, które przeszły na pana Vitet, i tak niezostał dziś wybrany. A ponieważ niema wątpliwości, że jutro przy powtórnym głosowaniu cała lewa strona nieprzyjazna panu Leonowi Faucher, głosować będzie z legitymistami za panem Vitet, przeto zapewne on, a nie kto inny zostanie wice-prezydentem. W taki sposób dość już jest powodów do rozdwojenia między rozmaitemi odcieniami partyi porządku, a wszystko to przyniesie koniecznie korzyść prezydentowi. (Ind.)

(Dzienniki o treści poselstwa prezydenta.)

Paryż, 3. listopada. Dzisiejsze dzienniki wpadają na rozmaite domysły o treści *poselstwa prezydenta*. Domysły te w ogóle nie mają wielkiej mianowicie dla tych czytelników wartości, którzy już wiedzą o tem, że pomienione poselstwo chociaż zresztą w duchu stanowczo konserwatywnym ułożone, domaga się zupełnego zniesienia prawa wyborczego z 31go maja, i że propozycye gabinetu względem nagłości w tej mierze, którą Lewa popierała a Prawa zbijała — odrzucono wkońcu po mowach pp. Berryer i Larochejaquelin. Z innych doniesień okazuje się, że poselstwo odznacza się tonem łagodzącym i że oprócz owej propozycyi zawiera jeszcze niektóre popularne reformy, jak np. zniesienie powszechnego obowiązku konskrypcyjnego, zmniejszenie podatku konsumcyjnego, i zaprowadzenie podatku zbytkowego. Wszakże sprzeczność poselstwa z najnowszemi czynniami władzy wykonawczej wielce nie miłemi dla większości, a szczególnie rozkazy dzienne i okólniki ministra wojny Saint Arnaud, sparalizowały jak się zdaje dobry skutek słów pojednawczych. Mianowicie sentencya: „Pod bronią jest regulamina służbowy *jedyną ustawą!*“ wywołała wielką niechęć stronnictwa opozycyi. Upewniają, że chcą interpelować ministeryum względem prawdziwego znaczenia tych słów. Również mają żądać od niego ogłoszenia nowej instrukcyi dla armii, w którejby uznane było w zupełności prawo zgromadzenia narodowego co do rekwirowania wojskowej pomocy i mianowania naczelnika tych oddziałów.

— 4. listopada. *Patrie* zawiera przeczytane przez ministra spraw wewnętrznych na dzisiejszem zgromadzeniu narodowem poselstwo aż do politycznej części jego. Prawo wyborcze proponowane przez ministeryum różni się od ustawy z 31go maja tylko co do kwestyi zamieszkania. (Pr. Z.)

(Uroczystość poświęcenia nowego kościoła w Saint-Leu-Taverno.)

Paryż, 2. listopada. Wczoraj odbyło się we wsi Saint-Leu-Taverno poświęcenie nowego kościoła przez biskupa z Wersalu w obecności prezydenta republiki. Niezliczone mnóstwo ludzi, po części Paryżanów, po części mieszkańców wiejskich ze wszystkich okolic departamentów Sekwany i Oise zgromadziło się we wsi Saint-Leu, w której wjazd wzniesiona była brama tryumfalna. Około god. pół do 10tej przyjechał prezydent otwartym powozem; był w ubiorze cywilnym i miał na piersiach gwiazdę legii honorowej w brylantach. U wjazdu do wsi oczekiwali go prefekt, kilku jenerałów i władze miejscowe. Lud powitał go hucznie okrzykami, młode dziewczęta podawały mu bukiety w imieniu ludności, a potem odprowadziło go

grono młodych, świątecznie przystrojonych włościan obojga płci i oddział gwardyi narodowej aż do kościoła gdzie go u wniścia oczekiwał biskup z wodą święconą. L. Napoleon przykląkł przed nim na kolano, poczem szanowny prałat zabrał głos i podziękował prezydentowi w imieniu ludności z Saint-Leu i całego departamentu za wspaniałą pomoc, której kościół ten zawdzięcza jedynie wzniesienie swoje. Księżę Biskupie!, odpowiedział Lud. Napoleon, „ja niezastęguję na tę pochwałę, którą mi oddajesz. Wypełniłem tu tylko mój obowiązek. Jestto tylko oznaka szacunku, który winien jestem pamięci drogich osób. (W Saint-Leu pochowana matka L. Napoleona.) Przeciwnie ja muszę podziękować Tobie prałacie za to, że się zajmujesz ceremonią, przy której obecność moja jest konieczną i która przeto tem droższą jest dla mnie. Religia uczy nas szanować umarłych a pełnienie przepisów religii na ziemi zbliża nas ku niebu.“ — Po tych słowach wszedł prezydent do kościoła i uroczystość kościelna rozpoczęła się. Po odbytej ceremonii udał się prezydent na łąkę znajdującą się przy końcu wsi i kazał defilować gwardyi narodowej. Około południa powrócił L. Napoleon wśród radośnych okrzyków do Paryża.

(Wiadomości potoczne z Paryża.)

Paryż, 2. listopada. Zdaje się, że były prefekt policji *Carrier* przy wyborach zastępców w departamencie Sekwany będzie w miejsce generała Magnan kandydatem partii porządku. Jakoż wielka liczba oficerów drugiej legii gwardyi narodowej przyrzekała panu Carrier z własnego popędu swoje wsparcie, jeżeli zechce ubiegać się o posadę naczelnika nad tą legią, która przez ustąpienie generała Rappel jest opróżniona. Carrier przyjął kandydaturę.

— Garnizon paryżki wzmocniono dwoma nowymi pułkami.

— Według obiegającej pogłoski następujące 5 departamentów mają być ogłoszone w stanie oblężenia: *Hérault, Loiret, Allier, Var, tudzież Saone-et-Loire.*

— Rosyjski admirał książę Menzykow przyjmowany był na osobnej audyencji przez prezydenta republiki. (P. Z.)

(Okólnik ministra spraw zewnętrznych. — Wiadomości potoczne.)

Paryż, 2. listopada. Minister spraw zewnętrznych wydał do wszystkich urzędników dyplomacji francuskiej notę okólnikową, w której protestuje przeciw prowizorycznemu charakterowi, jaki nowemu gabinetowi przypisują, oświadczając, że ministerium z 26. października wytrwa aż do końca misji, jaką Opatrzność na obranego z 10. grudnia włożyła; dlatego spodziewa się, że gorliwość i przywiązanie jego urzędników ułatwią mu to zadanie. Dalej mówi o niektórych zmianach w prefekturach i podprefekturach. Dymisya pana Lacoste, która sprawiła wielką sensację w świecie politycznym, promocyja pana Didier w Ariège, i mianowanie pana Maupas prefektem policji okazały potrzebę niektórych modyfikacji. Wielu prefektów wygląda z trwogą swego usunięcia z posady. W pałacu Elysée zamysłają nadać silniejszy impuls rządowi prowincyalnemu. Latour du Moulin, który objeżdżał prowincye w misji specjalnej, ma być mianowany jenerałnym sekretarzem w ministerium spraw wewnętrznych. (Posiedzenie członków towarzystwa Pyramid. — Przybycie lorda J. Russel spodziewane.)

Paryż, 4. listopada. Członkowie byłego towarzystwa Pyramid zebrałi się wczoraj wieczór u pana Daru na posiedzenie. Montalembert, Broglie, Daru i Odilon Barrot zostali mianowani prezydentami. Ważna uchwała tego zgromadzenia zależała na przyłożeniu się wszelkimi sposobami do przywrócenia dawnej większości w narodowym zgromadzeniu. W tym zamiarze biuro ma wejść w związek z klubem ulicy Rivoli, aby przyszło do skutku niemal takie towarzystwo, jakie niegdyś w pałacu rady stanu swe posiedzenia odbywało. Ci członkowie, którzy przedtem bardzo mocno powstawali na zniesienie ustawy wyborowej, skłaniają się przeciw do ważnych modyfikacji, tak że rząd na pewien rodzaj zgody wnosić można. Przed kilkadziesiąt dni wyszły tu dwa pisma polityczne, które wielką sensację zrobiły: *Biografia hrabi Chambord de la Gueronnière*, napisana przez redaktora pisma *Pays i La Planche du salut* napisana przez pana Fresneau. Pierwsze z tych pism jest ofiara, którą umiarkowany republikanin składa prawowitemu księciu; drugie jest silnem powstawaniem legitymisty na politykę prezydenta.

— Dzisiaj jest tu spodziewany lord John Russel z Londynu; ta wizyta ma zamiar polityczny: ma okazać wielkim mocarstwom, że w czasie, kiedy lord Palmerston zachowuje niemilą dla nich politykę, istnieje porozumienie z Francją więcej, niż kiedykolwiek przedtem. Sądzą jednak powszechnie, że wielkie mocarstwa pokładać będą małą wagę na tej manifestacji, gdyż niepodobna, aby prezydent po ekspedycji rzymskiej mógł być szczerym sprzymierzeńcem lorda Palmerstona. Również mówią, że interesa Francji na śródziemnym morzu sprzeciwiają się angielskiej polityce przeciw Neapolowi. (P. Z.)

Belgia.

(Zagajenie izby prawodawczej. — Nagrody za wystawę artykułów.)

Bruksela, 4. listopada. Król zagał izby prawodawcze. — W mowie od tronu oświadczył, że zasłże zdania sporne zapewne będą tylko premijające; liczy na umiarkowanie, zwłaszcza że tylko tym sposobem dałyby się uchylić trudności tamujące rozwój dobra krajowego.

— Wczoraj rozdawano w wspaniałym gmachu wybudowanym przez towarzystwo artystowskie nagrody pomiędzy te osoby, których wyroby w Londynie się wyszczególniły, tudzież pomiędzy tych artystów, którzy na tutejszej wystawie obrazów najchlubniej się odznaczyli. Król Leopold był na tej uroczystości obecny. (P. Z.)

Holandya.

(Akademia umiejętności.)

Haga, 29. paźdz. Dziennik *Staats-Courant* ogłosił królewski dekret, którym zniesiono holenderski instytut umiejętności, literatury i pięknych sztuk, zastępując go akademią umiejętności, która otrzyma uposażenie 6000 fl. i rozszerzać będzie umiejętności filozoficzne i przyrodzone. Liczyć będzie 25 zwyczajnych członków, wymienionych w *Staats-Courant* po nazwisku, i 31 członków nadzwyczajnych.

(Pr. Ztg.)

Szwajcarya.

(Wybory do rady narodowej w Szwajcaryi.)

Rezultat ostatnich wyborów do rady narodowej w Szwajcaryi jest bardzo ważny. Nawet trzecia część wyborów niewypadła na korzyść konserwatystów. W dwóch trzecich częściach zaś uzyskał czysty radykalizm przeważającą większość. Zdaje się więc, że wzmocniona władza centralna federacyi popadnie nieochoybnie w ręce radykalizmu. To czego żąda panowanie rewolucyjnej demagogii w Szwajcaryi, widzieliśmy w ostatnich latach własnymi oczyma. Szwajcarya ma zagwarantowaną traktatami neutralność jeżeli sama zachowa się neutralnie, jeżeli wstrzyma się od wszelkiego wpływu na sąsiednie państwa, od wszelkiego współnictwa w agitacyi, która zagraża spokojności i bezpieczeństwu państw ościennych. To jest podług traktatów główny warunek samodzielnej egzystencyi Szwajcaryi. (Ll.)

Włochy.

(Nowy system nauk przedmiotem powszechnej uwagi.)

Turyń, 1. listopada. Dziś nie mówi całe miasto o niczem innym, tylko o panach Farini, Nuytz, o papieskim *breve* i *testi officiali*. Nieprzyjaciele Fariniego, a liczba ich jest znaczna, mówią o bliskim jego wystąpieniu z gabinetu jako o niezawodnej rzeczy; przytem nowe rozporządzenie względem uchylenia dotychczasowego zwyczajnego uczenia według pewnego programu, ogłaszają za nie nieznaną, ale zapominają przytem, że to rozporządzenie jednak ma swoją wagę, a to dlatego, że ta abolicya nie obrazi się Rzymu, a państwo swoje niezawisłość utrzyma. Jeżeliby dotychczasowy system był wykonywany, tedy pozostawałaby tylko alternatywa aprobowania traktatu profesora Nuytz albo ich wyłączenia. W pierwszym przypadku byłyby nastąpiły niezawodnie niezliczone trudności z Rzymem w drugim byłoby stanowisko ministerium skompromitowane. Nowem rozporządzeniem zapobiegł pan Farini bardzo zręcznie wszelkim trudnościom, i to muszą mu chociaż w milczeniu przyznać nawet jego nieprzyjaciele, a ministerium powinno mu być za to obowiązane, że je z wielkiego wybawił kłopotu. Jeżeli więc namienione rozporządzenie w pierwszej chwili zdawało się być mało znaczące, jednakże później spostrzeżono głębszą myśl jego, a proste rozwiązanie tej zawiłanej kwestyi zdziwiło wszystkich bezstronnych. Przypomniano sobie jajo Kolumba, i gdzie niegdzie odezwano się z słowami pochwały. (Lloyd.)

(Sprostowanie. — Propozycye dla podźwignienia finansów.)

Turyń, 29. paźdz. *Osservatore Romano* zbija przytoczone w różnych dziennikach wieści, jakoby w Rzymie zasekwestrowano pewną liczbę strzał zatrutych, i trzecie już działo drewniane z żelaznemi obreczami.

— W przeglądzie wydanym przez ministra finansów w Rzymie o stanie finansów i o stosunkach handlowych, znajdują się także niektóre propozycye dla podźwignienia pierwszych, a mianowicie regulacya wartości pieniężnej, nowa pożyczka od Rothschilda, zmniejszenie pieniędzy papierowych aż do połowy dla ożywienia publicznego zaufania, zakaz monopolów, ułatwienie obiegu brzęczącej monety, a wkońcu odbicie potrzebnej ilości monety miedzianej. (P. Z.)

(Wezbranie rzeki Arno.)

Florenca, 1. listopada. Wczoraj było miasto mocno zatrużone nagłem wystąpieniem z brzegów rzeki Arno, a przy ciągłym wzmaganiu się powodzi mniemano już, że się znowu powtórzą smutne wypadki z roku 1844, aż oto około godziny dziesiątej zaczęła rzeka Arno znowu spadać. Ale niebezpieczeństwo jeszcze nie minęło, a małe rzeki poboczne rozlały się po wszystkich polach okolicznych. (Ll.)

Niemce.

(Wydział zgromadzenia związkowego zajmujący się prasą.)

Frankfurt, 2. listopada. Jak wiadomo uchwalono niedawno wezwać do obrad zajmującego się prasą wydziału wys. zgromadzenia związkowego urzędników publicznych jako znawców. Dziś dowiedzieliśmy się znowu z wiarogodnego źródła, że za późniejszym porozumieniem się zezwolono także na zaproszenie ludzi prywatnych, a mianowicie na szczególne żądanie Saksonii członków ze stanu księgarzy. Jakoż rząd saksoński delegował już istotnie jednego z księgarzy saskich jako znawcę w sprawach druku. Co się tyczy propozycyi, aby Lipsk obrano na siedzibę tej władzy, która ma być niejako łączącym ogniwem pomiędzy władzami bezpieczeństwa państw pojedynczych, dowiadujemy się, że niezgodzono się jeszcze na to, czy propozycya ta ma być przyjęta czy nie. — 86sta rocznica urodzin zwycięzcy z pod Custozza i Novara, feldmarszałka hrabi Radetzkiego, obchodzono tu świetną ucztą, którą grono osób cywilnych i wojskowych wyprawilo tu dziś zrana. (Ll.)

(Wykonanie uchwał sejmowych w Turynii.)

Z Turynii, 1. listopada. Również i nasze rządy nie będą już dłużej ociążać się z wykonaniem uchwał sejmów z 23go maja, zwłaszcza kiedy Wajmar, największe z pomiędzy państw Turyngskich uchwały te przyjęło. Tutejszy dziennik ogłosił dzisiaj uchwałę związkową względem „zniesienia praw zasadniczych narodu niemieckiego“ z tą uwagą: „Ogłaszamy niniejszą uchwałę tę stosownie do powinności naszej związkowej także i w naszym wielkim księstwie, i nakazujemy naszym władzom i poddanym, aby według tego się zachowali.“ — Pomieniony dziennik rządowy zawiera *ustawę prowizoryczną*, według której (na mocy praw zasadniczych odpadłe) ze związku patrymonialnego wynikające osobiste ciężary i daniny uchylone zostają bez wszelkiego i na przyszłość wynagrodzenia. (Ll.)

(Podwyższenie wynagrodzenia za utrzymanie żołnierzy podczas kwatranku.)

Kiel, 3. listopada. Rząd powziął już od dawna zamierzoną uchwałę, dla ulgi kwatranku w dystryktach zajętych przez austriackie i pruskie wojsko podwyższyć wynagrodzenie za utrzymanie żołnierzy z 6 $\frac{1}{4}$ na 9 szylingów od żołnierza, podobnie za kwatery oficerskie, za lokale straży, pomieszkania lazaretowe i t. p. według regulaminu kwatranku przepisana kwotę zapłacić. Dla uzbierania na to potrzebnych zasiłków, rozpisuje się podatek $\frac{1}{2}$ pCt. wartości gruntowej, a $\frac{1}{4}$ pCt. wartości budynków, oszacowanych według asekuracji ogniowej. W taki sposób wyrówna się choć cokolwiek nierówny podział kwatrankowego ciężaru, i dlatego namieniona uchwała rządu jest w najwyższym stopniu godna pochwały. (Pr. Z.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 6. listopada.)

Metal. austr. 5 $\frac{1}{2}$ — 71 $\frac{3}{4}$; 4 $\frac{1}{2}$ 63 $\frac{5}{8}$. Akcy bank. 1140. Sardyńskie —. Hiszpańskie 3 $\frac{1}{2}$ 34 $\frac{9}{16}$. Wiedeńskie 94 $\frac{1}{4}$.**Prusy.**

(Układy z rządem neapolitańskim względem uzyskania wynagrodzenia za straty podczas pożaru wolnego portu Messyny.)

Berlin, 5. listopada. Rzecz wiadoma, że w interesie kilku nadreńskich domów handlowych rozpoczęto z rządem neapolitańskim negocjacje względem uzyskania wynagrodzenia za straty poniesione przez te domy podczas pożaru wolnego portu w Messynie r. 1848.

Popierane w tym względzie układy przez pruskiego posła w Neapolu otrzymały już ten skutek, że rząd neapolitański zobowiązał się wynagrodzić w gotowiznie i z policzeniem procentów wszelkie straty sprawdzone przez osobno do tego mianowaną komisję.

Chętne przychylenie się ponienionego rządu do tej sprawy, zasługuje na powszechne uznanie i może tylko utrwalić zaufanie stanu kupieckiego do rządu neapolitańskiego. (Pr. Z.)

(Stan zdrowia króla Hanoweru.)

Berlin, 3. listopada. Nadeszłe dziś wiadomości o stanie zdrowia Jego Mości króla Hanowerskiego nie są tak zaspokajające, jak w dniach poprzednich.

(Uchwała rady komunalnej w Kolonii.)

Kolonia, 30. paźdz. Rada komunalna zadecydowała po wysłuchaniu obszernego sprawozdania komisji, że i na przyszłość przy proponowaniu urzędników rządowych i komunalnych do poboru miejskiego dochodowego podatku, należy ich pełną płacą wyposażać, a zatem na redukcję pensji tych urzędników nie pozwolić. Administracja miejska protestowała przeciw wykonaniu tej uchwały. (P. Z.)

(Kurs giełdy berlińskiej z 7. listopada.)

Dobrowolna pożyczka 5 $\frac{1}{2}$ — 102 $\frac{3}{8}$ p. 4 $\frac{1}{2}$ 102 $\frac{7}{8}$. Obligacje długu państwa 88. Akcy bank. 96 $\frac{1}{4}$. Pol. list. zastaw. —; nowe 94 $\frac{1}{4}$; Pol. 500 l. 85; 300 l. 144 $\frac{1}{2}$ l. Frydrychsдоры 13 $\frac{1}{12}$. Inne złoto za 5 tal. 9 $\frac{1}{2}$. Austr. banknoty 80 $\frac{3}{4}$ l.**Rosya.**

(Rozkaz dzienny do armii. — Dekoracje.)

Petersburg, 30. paźdz. J. M. Cesarz rozkazem dziennym do armii z 24. października uwolnił księcia Maksymiliana Leuchtenberg dla jego słabości od dowództwa 1szej lekkiej dywizji konnej gwardii przybocznej z pozostawieniem go przy innych funkcjach i godnościach, jakie potąd posiadał. Zarazem mianował J. M. Cesarz generał-adjutanta Anrep szefem wspomnianej dywizji.

J. M. Cesarz nadał byłym portugalskim ministrom spraw zewnętrznych order, a mianowicie hrabi Tojal i baronowi de Lusa: pierwszemu order orła białego, ostatniemu zaś order św. Stanisława 1. klasy, a równocześnie taką samą dekorację i byłemu portugalskiemu posłowi i pełnomocnemu ministrowi przy dworze Petersburskim, baronowi Seisal. (Pr. Z.)

Tureya.

(Rozporządzenie względem noszenia broni. — Wiadomości potoczne.)

Z Salonichi donoszą: Jakub Basza oznajmił pod dniem 13. października konsulom rządów zagranicznych, że na mocy wyższego rozkazu dla utrzymania porządku niemoże nikt chodzić z bronią po mieście, wyjąwszy gwardzistów i kawasów. Każdy przydybany na ulicy z strzelbą, pistoletami lub sztyletem podpadnie surowej karze. Konsulów proszono uwiadomić o tym rozkazie krajowców swoich. Poddanym wys. Porty ogłoszono go przez publiczne odczytanie. — Z przyczyny zawinięcia angielskiego paropływu „Ann“ przybywającego z Bejruta, została w Smyrnie zaprowadzona kwarantana. — Kawaler Lenep, wicekonsul holenderski w Smyrnie, został jak wiadomo, napadnięty w lipcu przez zbrojczy i musiał wolność swoją okupić sumą 50,000 piastrow; Sułtan nakazał teraz wytoczyć najściślej-

szcze śledztwo w tej sprawie, a panu Van Lenep darował na znak kondolencyi wysadzana dyamentami tabakierkę, na której znajdują się cyfry Sułtana. — Do letniego pałacu konszula duńskiego w Smyrnie, kawalera Jong, którego dopiero przed dwoma miesiącami zrabowali zbrojcy, zakradła się znowu banda złodziei, która potwierzała wszystkie drzwi, przetrzęsła wszystkie materace i powypróżniała wszystkie szafy. (Lloyd.)

Wiadomości handlowe.

(Targ na bydło we Lwowie.)

Lwów, 10. listopada. Spęd bydła rzeźnego na dzisiejszym targu liczył 260 wołów i 15 krów, których w 12 mniejszych lub większych stadach po 5 do 65 sztuk, a mianowicie z Dawidowa, Brzezdowiec, Rozdołu, Lesienic, Kamionki, Bóbrki i Barusza na targowicę przypędzono. Z tej liczby sprzedano — jak nam donoszą — na targu tylko 66 wołów i 4 sztuki krów na potrzebę miasta i kosztowała sztuka, mogąca ważyć 10 kamieni mięsa i 1 kamień łożu, 95r., za sztukę zaś, która szacowano na 13 $\frac{1}{4}$ kamieni mięsa i 1 $\frac{1}{4}$ kamienia łożu, płacono 133r. 45k. w. w.

(Ceny targowe w obwodzie Żółkiewskim.)

Żółkiew, 4. listopada. Według doniesień handlowych płacono od 16. do 31. października na targach w Bełzie, Krystynopolu i Żółkwi w przecięciu za korzec pszenicy 16r.30k.—15r.45k.—19r.; żyta 12r.30k.—11r.—13r.10k.; jęczmienia 8r.—8r.45k.—9r.42k.; owsa 5r.—4r.15k.—6r.22k.; hreczki 11r.—9r.45k.—16r.; kartosli 4r.—4r.15k.—6r. Za cetnar siana 1r.40k.—0—2r.50k. Za sąg drzewa twardego 11r.15k.—9r.—20r., miękkiego 8r.45k.—7r.30k.—15r. Funt mięsa wołowego kosztował 7k.—8k.—9k. i garniec okowity sprzedawano po 2r.45k.—2r.45k.—4r. w. w. Kukurudzy, nasienia konicza i wełny nie było na targach.

(Targ Olomuniecki na woły.)

Olomunie, 5. listopada. Na dzisiejszym targu było 780 sztuk wołów, ale w małych partyach i średniego gatunku. Przypędzili mianowicie: Dawid Pflanzler z Osieka 31 sztuk, Hersz Zorn z Nowego Sącza 30, Amszel Bar z Sanoka 31, Aron Geiger z Osieka 40, Kiwa Westreich z Brzeska 44, Ignacy Redlich z Żurawna 37; a w mniejszych partyach 567 sztuk. Kilka party zakupiono do stajen na brahę, i przeto handel żywo się odbywał; jakoż i ceny były cokolwiek pomyślniejsze dla kupujących.

Granicę galicyjską przekroczyło 2000 sztuk wołów, największą część jednak zakupili spekulanci w drodze.

Na przyszły tydzień spodziewają się znowu 2000 sztuk wołów z Galicyi.

Kurs lwowski.

Dnia 12. listopada.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	50	5	54
Dukat cesarski	5	55	6	—
Półimperyal zł. rosyjski	10	12	10	19
Rubel sr. rosyjski	1	59	2	—
Talar pruski	1	49	1	54
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	28	1	30
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	80	8	80	33

(Kurs pieniężny na giełdzie Wiedeńskiej dnia 8. listopada o 1 $\frac{1}{2}$ po południu.)Ces. dukatów stoplowanych agio 32 $\frac{3}{4}$. Ces. dukatów obrączkowych agio 32 $\frac{1}{4}$. Ros. Imperyały 10,16. Srebra agio 27 $\frac{1}{4}$ gotówką.**Przyjechali do Lwowa.**

Dnia 11. listopada.

Książęta Aleksander, Konstanty i Jan Ghyka, z Krakowa. — Hr. Dzieduszycki Edmund, z Izidorówki. — Hr. Dzieduszycki Kazimierz, z Niesucho-wa. — Hr. Lanckoroński Teodor, z Poddubiec. — PP. Biesiadecki Władysław, z Jasła. — Romaszkan Jakób, z Korzyłowic. — Zawadzki Marcin, z Iwanówki. — Gromnicki Józef, z Laskowic. — Guzkowski Kajetan, z Nowogomiasta. — Łodyński Hieronim, z Milatyna. — Rojowski Feliks, z Cieszanowa. — Skrzyński Ludwik, z Krakowa. — Skwirczyński Kazimierz, z Brzeżan.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 11. listopada.

Hr. Badiński Aleksander, do Boryniec. — Hr. Russocki Józef, do Krakowa. — PP. Kłodziński Adam, do Jastrzębic. — Wiśniowski Ludwik, do Złoczowa. — Wojna Ignacy, do Pietrzyce.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 11. listopada.

Pora	Barometr wmierniewied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	28 2 0	+ 9 ^o	+ 11,5 ^o	połud.-wschodni	pochm. ☉
2god.pp.	28 3 0	+ 11,3 ^o	+ 8,5 ^o	" "	" "
10 g. w.	28 3 2	+ 9 ^o		wschodni "	" "

T E A T R.

Dziś: trajedia polska: „Monika.“

Jutro: przedstaw. niem.: „Der Zauberschleier.“